

Handlingsplan

Finskt förvaltningsområde
Borlänge kommun 2016-2018

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Syfte och mål	3
Finansiering och rapportering	3
Arbetsformer	4
Organisation	4
Övergripande 2015	5
Samråd	5
Landstinget	5
Information	5
Mål och aktiviteter 2016-2018	6

Bakgrund

Romer, judar, samer, tornedalingar och sverigefinnar är nationella minoriteter i Sverige och romani chib, jiddisch, samiska, meänkieli och finska är de nationella minoritetsspråken. Dessa folkgrupper har sedan lång tid tillbaka levt i landet och har en egen kultur och ett eget språk. I januari 2010 trädde Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk SFS 2009:724 i kraft. Enligt lagen ska minoritetsspråken skyddas och främjas och minoriteterna ska ges möjlighet att bevara och utveckla sin kultur.

I Borlänge ingår cirka 9,8 % av befolkningen i den sverigefinska minoriteten (första, andra eller tredje generationens sverigefinnar). Några exakta siffror finns inte då registrering med etnisk tillhörighet inte är tillåten i Sverige. Dessutom avgör varje individ själv om hon eller han tillhör någon nationell minoritet enligt självidentifikationsprincipen.

Borlänge kommun blev efter ansökan en förvaltningskommun för finska den 1 januari 2013. Som förvaltningskommun har kommunen ett särskilt åtagande att värna om det finska språkets och den finska kulturens ställning och status i samhället. Enligt minoritetslagen ska kommunen bland annat:

- Ge service på finska – Borlängebor har rätt att använda finska i sina skriftliga och muntliga kontakter med kommunen (8 §)
- Vid efterfrågan erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på finska (18 §)
- Vid efterfrågan erbjuda förskola helt eller delvis på finska (17 §)
- Informera minoritetsgruppen om deras rättigheter utifrån lagen (3 §)
- Skydda och främja minoritetsspråket (4 §, även 8 § språklagen)
- Ge minoritetsgruppen möjlighet till inflytande i frågor som berör dem (5 §)

Syfte och mål

Handlingsplanens övergripande syfte är att förstärka och utveckla minoritetsgruppens ställning utifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Handlingsplanens övergripande mål är att identifiera aktuella utvecklingsområden inom olika verksamheter och beskriva kommunens arbete som förvaltningsområde i konkreta åtgärder.

Finansiering och rapportering

Som förvaltningsområde får Borlänge kommun statsbidrag som är avsett att användas till merkostnader som har samband med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Statsbidraget får inte användas för att ersätta kostnader som sedan tidigare finns budgeterat i kommunen. Statsbidraget kan användas exempelvis till personalkostnader, kartläggningar, informationsinsatser, kultur- och språkinsatser och synliggörande av minoriteter och minoritetsspråk. Statsbidraget ska användas i samråd med minoritetsgruppen.

Länsstyrelsen i Stockholm är uppföljningsmyndigheten för arbetet med minoriteterna och som också tar emot den ekonomiska redovisningen av använt statsbidrag som kommunen har

som skyldighet att skicka in. Samordnaren för förvaltningsområde-arbetet ansvarar för att redovisningen sker inom gällande tidsramar.

För år 2015 har Borlänge kommun som förvaltningskommun fått 990 000 kr i statsbidrag. Landstinget Dalarna får 250 000 kr per år för arbetet med minoritetslagstiftningen.

Delegation gällande hantering och användning av statsbidrag ser ut enligt följande:

- Samordnaren har eget mandat att besluta om insatser/inköp som underskrider 15 000 kr.
- Samrådsgruppen bestående av representanter från minoriteten och kommunens tjänsteman har mandat att fatta beslut om insatser/inköp som överskrider 15 000 kr.
- Insatser/inköp som överskrider 200 000 kr förankras i hållbarhetsutskottet före genomförandet.
- I samtliga fall bedömer samordnaren om insatsen/inköpet gagnar minoriteten och om den motsvarar lagstiftningens syfte.

Arbetsformer

En tjänsteman på utvecklingskontoret arbetar som samordnare för arbetet. Samordnarens uppdrag består i huvudsak av att i samråd med representanter från de lokala finska föreningarna synliggöra den sverigefinska kulturen och språket samt utveckla arbetet med minoriteterna och förvaltningsområdet utifrån gällande lagstiftning. En central del av uppdraget handlar om att identifiera de behov av tjänster och service som finns hos minoritetsgruppen och utveckla kommunens arbete utifrån dem samt att informera gruppen, kommunens anställda och Borlängebor om de rättigheter och skyldigheter som har samband med minoritetslagen. Informationen och synliggörandet av arbetet ska ske på olika sätt och med hjälp av olika medier. Samordnaren ingår i ett nätverk tillsammans med andra finska förvaltningskommuner. Samordnaren ingår även i Landstinget Dalarnas minoritetsgrupp som har regelbundna möten. Den lokala samrådsgruppen möts två gånger per halvår samt vid behov. Därutöver hålls öppna informationsmöten med ansvariga politiker, samordnare och allmänheten en gång per år. Syftet med det utökade samrådet är att identifiera möjliga utvecklingsområden och behov hos minoriteten, skapa dialog och samråd samt att informera om kommunens övergripande arbete.

Organisation

Uppdragsgivaren för samordnaren är verksamhetsstöd och den ansvariga nämnden är kommunstyrelsen. Ärenden bereds i hållbarhetsutskottet.

2015

Övergripande

Samråd

Samrådsgruppen består av en grupp med representanter från fyra lokala finska föreningar (finska föreningen i Borlänge, finska PRO, svenska kyrkans finska avdelning och de finska synskadades förening). Samrådsgruppen träffas 5 gånger i år. I mars 2015 hölls även ett öppet informationsmöte för allmänheten.

Samråd och samarbete såväl internt som externt är den viktigaste arbetsformen.

Landstinget

Landstinget Dalarna är förvaltningsområde för finska och sydsamiska. Landstinget har en minoritetsgrupp bestående av tjänstemän som tillsammans planerar för aktiviteter och insatser där Borlänge kommun deltar.

Information

Att sprida information i såväl minoritetsgruppen som i kommunens övriga organisation är centralt och viktigt. Under år 2013 genomfördes en kartläggning av kompetens i finska språket hos kommunens anställda. Kartläggningen syftade till att identifiera personer och verksamheter som redan idag har anställda som kan finska så att lagens krav på service på minoritetsspråket kan tillgodoses. En ny kartläggning kommer att genomföras under hösten 2015. Syftet är att starta nätverksgrupper bland de finstalande anställda inom specifika verksamheter såsom äldreomsorg och förskola.

Arbetet med information ska kommuniceras och genomföras i samarbete med kommunens informations- och kommunikationsavdelning så att informationsmaterialet och kommunikationen med såväl interna som externa parter genomförs enligt kommunens profilering.

Kommunens hemsida www.borlange.se har uppdaterats så att det finns övergripande information översatt till finska om bland annat förskola och äldreomsorg. Genom en länk (Suomeksi) kommer besökaren direkt till de finska sidorna. Det finns även information om förvaltningsområdet på svenska under rubriken Om kommunen.

En kartläggning om minoritetsgruppens behov och önskemål om finstalande service och tjänster genomfördes i samband med "Finska dagarna" som anordnades 20-21 maj 2015. Kartläggningen ska användas som underlag för vilka tjänster och services som kommunen ska satsa på utifrån minoritetsgruppens önskemål.

I samrådsgruppen har det diskuterats vilka evenemang och aktiviteter som är möjliga att genomföra i syfte att minoritetsgruppens kultur och språk synliggörs utifrån gällande lagstiftning. Programmet syftar även till att sprida kunskap om minoritetslagstiftningen och att även icke-minoriteten ska kunna erbjudas visst utbud som har anknytning till minoriteten.

Mål och aktiviteter 2016-2018

Övergripande mål	Planerade aktiviteter utifrån målet	Ansvarig
Öka medvetenheten hos Borlängebor (såväl minoriteten som icke-minoriteten) om den finska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen.	Dialogmöten/öppna informationsmöten. Aktivitetsdagar där minoriteten lyfts genom varierande programutbud.	Samordnare finskt förvaltningsområde
Öka medvetenheten hos kommunens anställda om den finska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen.	Kompetenskartläggning och utbildning för finstalande anställda.	Samordnare finskt förvaltningsområdet
	Information om minoritetslagsstiftningen och förvaltningsområdet till icke-finstalande anställda.	Samordnare finskt förvaltningsområde
Säkerställa att det vid efterfrågan finns tillgång till tvåspråkig förskola eller pedagogisk omsorg (svenskafinska) med målsättning att stimulera flerspråkigheten och bevara minoritetens kultur.	Utifrån kompetenskartläggningen identifiera finstalande förskolepersonal.	Samordnare finskt förvaltningsområde
	Erbjuda personalen kompetensutveckling i tvåspråkighet och/eller finska.	Samordnare finskt förvaltningsområde Respektive förskolechef
	Sprida information om verksamheten som erbjuds.	Samordnare finskt förvaltningsområde i samarbete med skolchef

	Skapa språk- och kulturlådor som lyfter minoritetens språk och kultur. Dessa kan skickas mellan verksamheterna.	Bibliotekschef
	Tydliggöra minoritetens ställning i blanketten "Ansökan om förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg" så rätten till finskt förskoleverksamhet framgår tydligt.	Skolchef
	Tydlig information om rätten till förskoleverksamhet på finska i hemsidan. Information om hur man söker/anmäler intresse.	Skolchef
Säkerställa att det vid efterfrågan finns tillgång till tvåspråkig (svenska-finska) äldreomsorg.	Bilda en verksamhetspecifik arbetsgrupp med representanter från verksamheten och anhörigrepresentanter som har till uppgift att särskilt beakta de äldre finskspråkigas behov och önskemål.	Samarbete mellan samordnare finskt förvaltningsområde och äldreomsorg
	Genomföra organisationsöversyn och de förändringar som krävs så att hela eller delar av äldreomsorgen kan erbjudas av personal som behärskar finska till dem som begär det.	Samarbete mellan äldreomsorg och samordnare finskt förvaltningsområde
	Utifrån kompetenskartläggningen identifiera finsktalande äldreomsorgspersonal.	Samordnare finskt förvaltningsområde och äldreomsorg.
	Arbeta med att sprida information om rättigheten att få tillgång till äldreomsorg helt eller delvis av personal som behärskar finska.	Samarbete mellan äldreomsorg/biståndsenheten och samordnare finskt förvaltningsområde
	Tydlig information om rätten till äldreomsorg på finska i hemsidan. Information om hur man söker/anmäler intresse.	Äldreomsorg med stöd av samordnare finskt förvaltningsområde

	Tydliggöra minoritetens särställning i blanketten "Ansökan om insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) så att rätten till finsk äldreomsorg framgår tydligt.	Äldreomsorg med stöd av samordnare finskt förvaltningsområde
	Utveckla den uppsökande verksamheten genom att bland annat erbjuda 75-årsbesök på finska.	Samordnare finskt förvaltningsområde
	Skapa språk- och kulturlådor som lyfter minoritetens språk, kultur och traditioner. Dessa kan skickas mellan verksamheterna.	Bibliotekschef
Främja minoritetens möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.	Skapa ett kommunövergripande nätverk med fokus på finsk kultur.	Samordnare finskt förvaltningsområde och kultur-och fritidschef
	Verka för att det ska finnas ett kontinuerligt utbud av kulturaktiviteter såsom teater, konserter, författarbesök, konstutställningar, föreläsningar med fokus på finska språket och kulturen (bl.a. firande av sverigefinnarnas dag).	Samordnare finskt förvaltningsområde och kultur- och fritidschef
Ge minoriteten möjlighet till inflytande.	Utveckla samrådet med minoriteten genom olika former för samråd och samarbete.	Samordnare finskt förvaltningsområde
	Aktivt samla in borlängebores önskemål och behov av finsktalande verksamhet och service. Organisera uppsökande verksamhet så att personer som omfattas av lagstiftningen identifieras, framför allt de yngre.	Samordnare finskt förvaltningsområde
Beakta barns och ungas möjlighet till utveckling av kulturell identitet.	Tvåspråkiga kulturaktiviteter för barn/ungdomar i syfte att väcka deras intresse för finska språket och kulturen.	Samordnare finskt förvaltningsområde

Säkerställa att enskilda har möjlighet att använda finska i sina kontakter med kommunen.	Inventering av kompetenskartläggning och eventuell omorganisering utifrån den.	Samordnare finskt förvaltningsområde Informationskontoret personalkontoret
	Se till att relevant kommuninformation finns översatt till finska både digitalt och i form av trycksaker.	Samordnare finskt förvaltningsområde Informationskontoret
	Skapa rutin för kompetenskartläggning i finska vid rekrytering.	Personalkontoret
	Kompetensutveckling i finska för finsktalande personal.	Verksamhetens utsedda resurser i samarbete med samordnare finskt förvaltningsområde
Sträva efter ett språkbevarande klimat inom kommunens verksamheter.	En förnyad kartläggning av personalens språkkunskaper ska genomföras i jämna mellanrum.	Samordnare finskt förvaltningsområde
	Lyfta fram tvåspråkigheten i olika sammanhang exempelvis genom föreläsningar eller temadagar.	Samordnare finskt förvaltningsområde